

Юсова Катерина Миколаївна,

судовий експерт сектору економічних досліджень відділу товарознавчих та гемологічних досліджень Донецького науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України, 84333, Донецька область, м. Краматорськ, вул. Академічна, буд. 25, +38 099-139-89-65, e-mail: yusova_ndekez@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-4769-6204>

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ ПО ДОСЛІДЖЕННЮ ОПЕРАЦІЙ З ОПЛАТИ ПРАЦІ ЧЛЕНІВ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ

Анотація. У рамках статті висвітлено проблеми експертної практики, які виникають у зв'язку з відсутністю в Україні єдиного нормативно-правового акту, який регулював би порядок виплати заробітної плати та грошової винагороди членам виборчих комісій. Розглянуто особливості проведення судово-економічних експертиз по дослідженню операцій з оплати праці окремо в окружних та дільничних виборчих комісіях під час проведення виборів Президента України. Розкрито специфіку оплати праці членів, які працюють на різних рівнях виборчих комісій (Центральна виборча комісія, окружна та дільнична виборча комісія), зокрема акцентовано увагу на відмінностях у нарахуванні заробітної плати працевлаштованим особам та особам без працевлаштування (пенсіонерам, студентам та безробітним).

В Україні на даний час відсутня затверджена методика дослідження операцій з оплати праці членів виборчих комісій, тому під час проведення судово-економічних експертиз у судових експертів виникають запитання, які потребують детального роз'яснення та висвітлення. Наведені в статті методичні рекомендації допоможуть судовим експертам проводити послідовне експертне дослідження документів з оплати праці членів виборчих комісій і дозволять робити за їх результатами обґрунтовані висновки, які будуть мати важливе доказове значення при розслідуванні злочинів, пов'язаних з привласненням бюджетних коштів.

Ключові слова: судова економічна експертиза, заробітна плата, одноразова грошова винагорода, оплата праці членів виборчих комісій, встановлений законодавчо розмір грошової винагороди, загальна економія фонду оплати праці, Центральна виборча комісія, окружна виборча комісія, дільнична виборча комісія, вибори Президента України.

Yusova Kateryna Mykolayivna,

forensic expert of the economic research department, Donetsk Scientific Research Forensic Center of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, 84333, Donetsk region, Kramatorsk, 25 Akademichna str., tel. +38 099-139-89-65, e-mail: yusova_ndekez@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-4769-6204>.

PECULIARITY WITHIN CONDUCTING OF FORENSIC ECONOMICAL EXAMINATIONS IN RESEARCH OF LABOR PAYMENT OPERATIONS REMUNERATION OF ELECTION COMMISSIONS MEMBERS

Abstract. The article outlines the problems of expert practice arising in connection with the absence of a single regulatory act in Ukraine that would regulate the procedure for the payment of wages and monetary remuneration to members of election commissions. During the election of the President of Ukraine, the features of conducting forensic economic examinations on the study of payroll operations separately in district and district election commissions were considered. The specifics of remuneration of members working at different levels of election commissions are disclosed (central election commission, district and precinct election commission). In particular, attention is focused on differences in the calculation of wages for employed persons and persons without employment (pensioners, students and the unemployed).

In Ukraine, there is currently no approved methodology for the study of remuneration operations for members of election commissions. Therefore, during forensic examinations, forensic experts raise questions that require detailed clarification and coverage.

The methodological recommendations given in the article will help forensic experts conduct a consistent expert study of documents on remuneration of members of election commissions. They will make it possible to draw informed conclusions on their results, which will have important evidentiary value in the investigation of crimes related to the appropriation of budget funds.

Keywords: forensic economic examination, salary, single temporary remuneration, payment labor of members of election commissions, the amount of remuneration established by law, the total savings of the wage fund, the Central Election Commission, the district election commission, the precinct election commission, the election of the President of Ukraine.

Постановка проблеми. В Україні на даний час немає єдиного нормативно-правового акту, який би регулював порядок оплати праці членів виборчих комісій. Порядок та умови оплати залежать від багатьох чинників, а саме: від виду виборів (парламентські, президентські, місцеві, чергові, позачергові тощо); від рівня виборчої комісії, в якій здійснюють свої повноваження члени та від способу залучення цих членів. Також, слід відзначити, що в нашій країні не існує затвердженої методики дослідження операцій з оплати праці членів виборчих комісій, тому під час проведення судово-економічних експертиз у судових експертів виникають питання, які потребують детального роз'яснення та висвітлення.

Аналіз останніх досліджень. Проведений аналіз наукової літератури показує відсутність теоретико-методологічних досліджень проблем, які виникають під час виконання судово-економічних експертиз щодо операцій з оплати праці членів виборчих комісій. Водночас, поглиблене вивчення законодавчої бази та нормативних документів демонструє наявність невідосконаленого механізму організації процесу оплати праці в окружних та дільничних виборчих комісіях, що, у свою чергу, створює сприятливі умови для службових зловживань.

Під час проведення дослідження судові експерти-економісти звертаються до великої кількості актів чинного законодавства. Структура виборчих комісій та їх склад наведені в Законі України «Про вибори Президента України» [1], послідовність оплати за роботу членів у виборчих комісіях регламентується «Порядком оплати праці членів окружних та дільничних виборчих комісій з виборів Президента України» [2], у випадку залучення до роботи працевлашто-

ваного члена комісії заробітна плата розраховується на підставі «Порядку обчислення середньої заробітної плати» [3], якщо залучено непрацевлаштованого члена, то заробітна плата нараховується у розмірах, які визначені постановою «Про умови оплати праці членів виборчих комісій, комісій всеукраїнського референдуму» [4], механізм виплати грошової винагороди на карткові рахунки наведено в «Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» [5], порядок виплати через касу передбачено в «Положенні про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» [6], при цьому складання бухгалтерських документів повинно відповідати вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [7] та «Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» [8]. Зазначений перелік нормативно-правових актів не є вичерпним і застосовується лише відносно оплати праці під час проведення виборів Президента України, зауважимо, що у випадку проведення парламентських та місцевих виборів порядок нарахування та виплати заробітної плати членам виборчих комісій регламентується іншими законодавчими актами.

Відсутність в Україні єдиного нормативно-правового акту, який встановлює порядок оплати праці членів виборчих комісій, приводить до того, що експерти-економісти приділяють багато часу детальному дослідженню різних нормативних документів, внаслідок чого значно збільшуються строки виконання експертиз, і це обумовлює необхідність написання зведених методичних рекомендацій, які будуть містити комбінаційні підходи до експертного дослідження документів з оплати праці під час проведення виборів.

Мета статті. Розкриття специфіки оплати праці членів, які працюють на різних рівнях виборчих комісій на платній та безоплатній основі під час проведення виборів Президента України, зокрема акцентовано увагу на відмінностях у нарахуванні заробітної плати працевлаштованим особам та особам без працевлаштування (пенсіонерам, студентам, безробітним тощо). З різних нормативно-правових актів згруповано документи, в яких відображена інформація про нарахування та виплату заробітної плати та грошової винагороди членам виборчих комісій за весь час роботи в комісії, та окремо за час підготовки до виборів, в день голосування, в дні встановлення підсумків голосування та в рамках загальної економії фонду оплати праці. Наведені у публікації методичні рекомендації допоможуть судовим експертам проводити послідовне експертне дослідження документів з оплати праці членів виборчих комісій та дозволять робити за їх результатами обґрунтовані висновки, які будуть мати важливе доказове значення під час розслідування злочинів, пов'язаних із привласненням бюджетних коштів.

Викладення основного матеріалу. У рамках цієї статті ми детально розглянемо особливості нарахування та виплати грошової винагороди членам виборчих комісій під час проведення президентських виборів та розберемо нюанси експертного дослідження документів, в яких відображені операції з оплати праці членів, які працюють у виборчих комісіях на платній та безоплатній основі.

Найбільш поширеними порушеннями при здійсненні оплати праці членів окружних та дільничних виборчих комісій є:

- нарахування грошової винагороди у розмірах, які перевищують встановлені законодавством норми;

- заниження допустимого законодавством розміру винагороди;

- невірний розрахунок середнього заробітку за основним місцем роботи у випадку оплати праці членів, які працюють на платній основі;

- нарахування заробітної плати за основним місцем роботи під час виконання обов'язків у виборчій комісії;

- включення до виборчих комісій членів в кількості, яка перевищує встановлені норми;

- включення до виборчих комісій членів, які фактично не приймають участь у виборчому процесі, але грошову винагороду отримують (так звані «проліски»);

- привласнення головою виборчої комісії одноразової грошової винагороди, яка виплачується у межах загальної економії фонду оплати праці.

У всіх цих випадках постраждали члени виборчої комісії або органи державного контролю (нагляду) мають право звернутися до правоохоронних органів, які у свою чергу ініціюють проведення судово-економічної експертизи.

Перед початком проведення експертного дослідження судовий експерт насамперед звертає увагу на рівень виборчої комісії, адже на кожному рівні нарахування та виплата заробітної плати членам виборчих комісій регулюється власним порядком.

Система виборчих комісій, їх повноваження та порядок утворення передбачені в Законі України «Про вибори Президента України» від 05.03.1999 № 474-XIV [1] (далі – Закон № 474-XIV). Відповідно до п.1 ст.21 цього закону вибори президента організують і проводять:

1. Центральна виборча комісія.
2. Окружні виборчі комісії.
3. Дільничні виборчі комісії.

Центральна виборча комісія (далі – ЦВК) діє на постійній основі і її пра-

цівники отримують за це оплату безперервно, а ось окружні та дільничні виборчі комісії створюються лише на час підготовки та проведення виборів і оплата праці її членів має свої особливості.

Окружна виборча комісія (далі – ОВК) є комісією вищого рівня щодо усіх дільничних виборчих комісій на території відповідного територіального виборчого округу. До складу ОВК входять голова, заступник голови, секретар та інші члени комісії у кількості не менше дванадцяти осіб.

Дільнична виборча комісія (далі – ДВК) утворюється відповідною окружною виборчою комісією у складі голови, заступника голови, секретаря та інших членів комісії у кількості не менше дев'яти осіб.

Послідовність оплати за роботу членів в ОВК та ДВК під час підготовки до виборів, в день голосування та в дні встановлення підсумків голосування регламентується «Порядком оплати праці членів окружних та дільничних виборчих комісій з виборів Президента України», затвердженим постановою Центральної виборчої комісії 08.04.2014 № 226 [2] (далі – Порядок № 226).

На підставі п.1.2 цього порядку членам ОВК та ДВК під час підготовки та проведення виборів президента України виплачують три види винагороди:

- оплата за роботу членів виборчих комісій залучених на платній основі за весь час роботи в комісії;
- оплата за роботу членів виборчих комісій в день голосування та дні встановлення підсумків голосування;
- виплата одноразової грошової винагороди членам виборчих комісій.

Під час проведення дослідження експерту насамперед необхідно визначити, на платній чи безоплатній основі працював член виборчої комісії, адже нарахування та виплата пе-

релічених винагород має різний порядок. Так, відповідно до п. 2.1 Порядку № 226 працювати на платній основі в ОВК мають право не більше ніж чотири особи, а в ДВК не більше трьох осіб (голова, заступник голови, секретар, а в разі їх відмови – інші члени виборчої комісії). Рішення про виконання обов'язків на платній основі приймається на засіданні виборчої комісії і згідно з ч.14 ст.28 Закону № 474-ХІV документальним підтвердженням цього рішення є постанова, підписана головою та секретарем комісії.

На наступному етапі дослідження експерту необхідно звернути увагу на наявність працевлаштування у члена виборчої комісії. У випадку, якщо член працевлаштований, то відповідно до п.1.4 Порядку № 226 на період роботи у виборчій комісії він звільняється від виконання обов'язків за основним місцем роботи та отримує заробітну плату з коштів Державного бюджету України, при цьому розмір заробітної плати в виборчій комісії не може бути нижче від його середньої заробітної плати за основним місцем роботи, яка розраховується відповідно до «Порядку обчислення середньої заробітної плати», затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 08.02.1995 № 100 [3] (далі – Порядок № 100). Підставою для нарахування заробітної плати у цьому випадку є довідка про звільнення від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи, довідка з основного місця роботи про середню заробітну плату та табель обліку робочого часу у виборчій комісії, підписаний головою комісії.

У випадку, якщо член комісії непрацевлаштований (пенсіонер, студент, безробітний тощо), то заробітна плата йому нараховується у розмірах, які визначені у додатку 1 до постанови «Про умови оплати праці членів ви-

борчих комісій, комісій всеукраїнського референдуму», затвердженої Кабінетом Міністрів України 28.07.2004 за № 966 [4] (далі – Порядок № 966). Необхідно звернути увагу, що розмір місячної заробітної плати непрацевлаштованих членів залежить від кількості виборчих дільниць у виборчому окрузі та від кількості виборців на виборчій дільниці, але підкреслимо важливий момент, що у випадку коли місячна заробітна плата, зазначена у додатку 1, нижча від розміру мінімальної заробітної плати, то оплата праці встановлюється на рівні відповідного розміру мінімальної заробітної плати. Підставою для нарахування заробітної плати є таблиць обліку робочого часу, підписаний головою виборчої комісії, а також цивільно-правовий договір та акт виконаних робіт, підписані від імені окружної виборчої комісії та від імені члена виборчої комісії. Зауважимо, що відповідно п.2.2 Порядку № 226 цивільно-правовий договір укладається лише з членом, який не має працевлаштування, а ось з працевлаштованим членом цивільно-правовий договір не укладається.

Окремої уваги експерта потребує питання оплати праці членів виборчих комісій за роботу в день голосування та дні встановлення підсумків голосування. Згідно з п.3 Порядку № 226 право на отримання цієї винагороди мають члени, які працюють на платній та безоплатній основі. Розмір оплати встановлюється в межах видатків, передбачених на цю мету в кошторисах видатків на підготовку та проведення виборів Президента України, але не більше 14 % прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року за кожний відпрацьований день. Слід відзначити, що оплата праці відбувається на підставі таблиць обліку робочого часу та виплачується для членів ОВК не

більше ніж за 3 дні, а для членів ДВК не більше ніж за 2 дні.

Найбільшу кількість зловживань правоохоронні органи реєструють при виплаті третього виду винагороди, а саме одноразової грошової винагороди. Ця винагорода не є обов'язковою і виплачується лише у випадку наявності загальної економії фонду оплати праці. Відповідно до п.4.4 Порядку № 226 розмір одноразової грошової винагороди членам виборчої комісії визначається на засіданні цієї комісії за поданням її голови і залежить від особистого внеску кожного члена комісії, але розмір одноразової грошової винагороди не може перевищувати розміру місячної заробітної плати, встановленою Порядком № 966. Підставою для виплати цього виду винагороди є постанова ОВК, або постанова ДВК затверджена відповідною ОВК.

Після визначення документів, на підставі яких здійснювалася оплата праці членів залучених на платній та безоплатній основі, експерту необхідно дослідити бухгалтерські документи, які є документальним підтвердженням перерахування та виплати коштів членам виборчих комісій. Зауважимо, що п.2.11 Порядку № 226 визначено, що оплата праці членів виборчих комісій, які здійснюють свої повноваження на платній основі, проводиться шляхом перерахування на особистий картковий або інший рахунок за заявою члена виборчої комісії. В той же час, в Порядку № 226 не наведені шляхи виплати членам виборчих комісій винагороди за роботу в день голосування, дні встановлення підсумків голосування та виплати одноразової винагороди, отже, зазначені виплати здійснюються або шляхом перерахування на картковий рахунок члена виборчої комісії або шляхом видачі за видатковими ордерами та відомостями з каси ОВК.

Крім того, для здійснення оплати праці членів дільничних виборчих комісій, які територіально віддалені від окружної виборчої комісії, а також у непередбачених випадках (наприклад, у разі відсутності світла, розташування дільничної виборчої комісії на «лінії розмежування» між територією України та територією проведення ООС тощо) виплата також може здійснюватися не на картковий рахунок, а через каси ОБК.

Виплата грошової винагороди членам виборчих комісій:

- на карткові рахунки відбувається на підставі «Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті», затвердженої постановою Правління національного банку України 21.01.2004 № 22» [5] (далі – Інструкція № 22) і документально підтверджується платіжними дорученнями, виписками по реєстраційним рахункам ОБК та виписками по картковим рахункам членів виборчих комісій.

- через касу ОБК регламентується «Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні», затвердженим постановою Правління Національного банку України 29.12.2017 № 148 [6] (далі – Положення № 148) та документально підтверджується – видатковими ордерами, видатковими відомостями, записами у касовій книзі та в журналі реєстрації прибуткових та видаткових касових документів.

Також, документальне підтвердження оплати праці членів виборчих комісій відображено в єдиних кошторисах видатків на підготовку та проведення виборів Президента України та меморіальних ордерах № 5 «Зведення розрахункових відомостей із заробітної плати та стипендій».

Додатково відмітимо, що при проведенні експертизи необхідно дослі-

дити документи за формою та змістом. Документи повинні бути складені з дотриманням вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV [7] та «Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку», затвердженого Наказом Міністерства фінансів України 24.05.1995 № 88 [8]. Зокрема необхідно визначити наявність усіх обов'язкових реквізитів, а саме: найменування підприємства, установи, від імені яких складений документ; назви документа (форми); дати складання; змісту та обсягу господарської операції; одиниці виміру господарської операції; посади і прізвища осіб, відповідальних за здійснення господарської операції; особистого підпису або інших даних, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Зауважимо, що відповідно до п.1.2 гл.1 та п.2.4 гл.2 Положення № 88 усі первинні документи та облікові реєстри повинні складатися українською мовою, також документи мають бути підписані особисто, а підпис може бути скріплений печаткою.

Для більш наглядної інформації документи, які необхідні експерту для проведення дослідження, згруповано у таблиці 1.

Документи необхідні експерту для дослідження операцій з оплати праці членів ОВК та ДВК

Вид винагороди		Член виборчої комісії залучений		
		на платній основі		на безоплатній основі
		працевлаштований	непрацевлаштований	
Документи, на підставі яких здійснюється виплата:	за весь час роботи в комісії	Рішення (постанова) виборчої комісії про виконання обов'язків на платній основі	1. Рішення (постанова) виборчої комісії про виконання обов'язків на платній основі 2. Табель обліку використання робочого часу, підписаний головою комісії	X
	за роботу в день голосування та дні встановлення підсумків голосування	Довідка про середню заробітну плату з основного місця роботи Табель обліку використання робочого часу, підписаний головою комісії	3. Цивільно-правовий договір та акт виконаних робіт, підписані сторонами	Табель обліку використання робочого часу
	одноразової грошової винагороди	Постанова ОВК або постанова ДВК затверджена рішенням відповідної ОВК		
Бухгалтерські документи, які свідчать:	про нарахування грошової винагороди	Єдиний кошторис видатків з розшифруванням показників Меморіальний ордер № 5		
	про перерахування коштів на картковий рахунок	Платіжні доручення Виписка по реєстраційному рахунку ОВК Виписка по картковому рахунку члена виборчої комісії		
	про виплату коштів через касу ОВК	Видатковий ордер Видаткова відомість Касова книга Журнал реєстрації прибуткових та видаткових касових документів		

Після документального дослідження необхідно провести арифметичну перевірку, яка полягає у дослідженні правильності підрахунку сум у первинних та зведених документах. У випадку виявлення арифметичних помилок та розбіжностей необхідно використати метод зіставлення, який полягає у порівнянні різних документів бухгалтерського обліку, які відображають одну й ту саму господарську операцію, тобто звірити суми зазначені в платіжних дорученнях з сумами відображеними у виписках по реєстраційному рахунку ОВК та у виписках по картковим рахункам членів виборчої комісії, а суми зазначені у видаткових ордерах з сумами зареєстрованими в касовій книзі та журналі реєстрації прибуткових та видаткових касових документів.

Висновки. Підсумовуючи викладене зазначимо, що при проведенні дослідження, по-перше, необхідно визначити вид виборів, адже кожен вид виборів регулюється власним порядком та має свої особливості. Наприклад, вибори Президента України, які розглядалися в рамках цієї статті, фінансуються за рахунок Державного бюджету України, а місцеві вибори фінансуються за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету, крім того при проведенні виборів президента створюються окружні виборчі комісії, а при проведенні місцевих виборів – територіальні виборчі комісії, порядок оплати праці членів виборчих комісій також відрізняється і регламентується різними нормативно-правовими актами, тому цей етап експертизи відіграє важливу роль у подальшому дослідженні. По-друге, необхідно визначити рівень виборчої комісії, в якій виконував свої обов'язки член виборчої комісії. По-третє, з'ясувати на платній чи безоплатній основі залучений член виборчої комісії і який вид винагороди підлягає дослідженню. Наостанок, проводиться детальне дослідження наданих документів з використанням методів документальної, нормативної, арифметичної перевірки та методу зіставлення. Послідовне експертне дослідження документів з оплати праці членів виборчих комісій дозволить зробити обґрунтовані висновки, які будуть мати важливе доказове значення під час розслідування злочинів, пов'язаних із привласненням бюджетних коштів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про вибори Президента України: Закон України від 05.03.1999 № 474-XIV (зі змінами та доповненнями). URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-14/ed20190228>.

2. Порядок оплати праці окружних та дільничних виборчих комісій з виборів Президента України, затверджений постановою Центральної виборчої комісії 08.04.2014 № 226 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0226359-14>.

3. Порядок обчислення середньої заробітної плати, затверджений постановою Кабінету міністрів України від 08.02.1995 № 100 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-95-п>.

4. Про умови оплати праці членів виборчих комісій, комісій всеукраїнського референдуму: постанова затверджена Кабінетом Міністрів України 28 липня 2004 року № 966 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-2004-п>.

5. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління національного банку України 21.01.2004 № 22 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04/ed20190131>.

6. Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління Національного банку України 29.12.2017 № 148 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>.

7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

8. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене Наказом Міністерства фінансів України 24.05.1995 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.

REFERENCES:

---

1. Zakon Ukrainy «Pro vybory Prezydenta Ukrainy»: pryinyaty 05 bereznia 1999 roku № 474-XIV [Law of Ukraine «On the election of the President of Ukraine» from March 05, 1999 № 474-XIV]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-14/ed20190228> [in Ukrainian].

2. Poriadok opłaty pratsi okruznykh ta dilnychnykh vyborchykh komisii z vyboriv Prezydenta Ukrainy: zatverdzeni postanovoiu Tsentralnoi vyborchoi komisii 08 kvitnia 2014 roku № 226. [The procedure for remuneration of the members of district and district election commissions for the election of the President of Ukraine approved by the resolution of the Central Election Commission from April 8, 2014, № 226]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0226359-14> [in Ukrainian].

3. Poriadok obchyslennia serednoi zarobitnoi platy: zatverdzeni postanovoiu Kabinetu ministriv Ukrainy vid 08 liutoho 1995 roku № 100 [The procedure for calculating the average salary approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine Resolution, February 8, 1995, № 100]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-95-p> [in Ukrainian].

4. Postanova «Pro umovy opłaty pratsi chleniv vyborchykh komisii, komisii vseukrainskoho referendumu»: zatverdzhena Kabinetom Ministriv Ukrainy 28 lypnia 2004 roku № 966 [On the Conditions of Remuneration of Members of Electoral Commissions, All-Ukrainian Referendum Commissions approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine Resolution, July 28, 2004, № 966]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua.

Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-2004-p> [in Ukrainian].

5. Instruktsiia pro bezhotivkovi rozrakhunky v Ukraini v natsionalnii valiuti: zatverdzhena postanovoiu Pravlinnia natsionalnoho banku Ukrainy 21 sichnia 2004 roku № 22 [Instruction on non-cash payments in Ukraine in national currency approved by the resolution of the Board of the National Bank of Ukraine January 21, 2004, № 22]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04/ed20190131> [in Ukrainian].

6. Polozhennia pro vedennia kasovykh operatsii u natsionalnii valiuti v Ukraini: zatverdzhene postanovoiu Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy 29 hrudnia 2017 roku № 148 [Regulation on conducting cash operations in national currency in Ukraine approved by the resolution of the Board of the National Bank of Ukraine, December 29, 2017, № 148]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17> [in Ukrainian].

7. Zakon Ukrainy «Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini»: pryinyaty 16 lypnia 1999 roku № 996-XIV [Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine» from July, 1999, № 996-XIV]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> [in Ukrainian].

8. Polozhennia pro dokumentalne zabezpechennia zapysiv u bukhhalterskomu obliku: zatverdzhene Nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy 24 travnia 1995 roku № 88 [Regulation on documentary support of accounting records approved by the Order of the Ministry of Finance of Ukraine, May 24, 1995 № 88]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95> [in Ukrainian].